

veket, amelyeket az olvasók hiába kértek s ezt próbálja az olvasókat értesítő levelezőlapokkal kapcsolatba hozni. A Fővárosi Villamosvasut könyvtárában például egy betűrendes füzetbe a keresett könyv feljegyzése mellé az olvasó nevét is beírják és ha a könyvtáros a könyv visszaérkezésekor még emlékszik az előjegyzésre, a füzetből megállapítja az olvasó adatait. Utána az olvasót telefonon értesítik.

Egyébként az olvasók értesítésére az üzemi könyvtárosoknak van egy kitűnő eszközük: a bélyegzőóra melletti ellenőrzőtábla. A német könyvtárosok lapjában, a »Der Bibliothekar« 1953. januári számában van egy cikk egy chemnitzi üzemi könyvtárról. Ez említi meg, hogy itt az olvasók részére előjegyzett könyveket 3 napig félreteszik, közben pedig az olvasót a bélyegzőkártyája mellé tett cédulával figyelmeztetik. A bélyegzőkártya

mellé tett figyelmeztetéseket nálunk, szóróványosan a késedelmesek értesítésére is felhasználták. Itt az ideje, hogy ezt a sajátosságosan üzemi lehetőséget szakszervezeti könyvtáraink az előjegyzések lebonyolítására is igénybevegyék és az olvasókkal való állandó kapcsolat fenntartására használják. Szólóssy Tibor cikkéből az is kiderül, hogy statisztikailag alig jelent valamit az előjegyzések száma havonta. Mégis, hogy egyáltalán ilyenfel foglalkoznak a vidéki állami könyvtárak, kedvező jel: Mutatja, hogy a könyvtárainkat már nemcsak a szervezeti kérdések kötik le, másrészt azt is igazolja, hogy az élet maga kényszeríti a könyvtárosokat az olvasók igényeinek fokozott figyelemmel kísérésére. Ami viszont a távolabbi jövőre sem rossz jel.

GERŐ GYULA

az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa

Postások Szakszervezetének levelezőkönyvtára

Felszabadulás óta régi problémája volt a Postás Szakszervezet könyvtárának az ország területén szétszórtan élő kishivatali postás dolgozók könyvellátása. Az egész ország területén 2976 olyan postai kishivatalunk van, ahol a dolgozók létszáma nem haladja meg a 15 főt. Kb. 8500 postás dolgozóról van szó. Ezek úgy szólván minden szakszervezeti kulturális lehetőségtől meg vannak fosztva. Pedig a postás dolgozók tömegekkel érintkeznek, városban és falun egyaránt. Nekünk nem lehet közömbös, hogy ezek a postás dolgozók mennyire műveltek, politikailag mennyire képzettek. A községekben és falvakban vagy a tanyavilágban, ha van is könyvtár, meglehetősen kis kötettszámmal rendelkezik. A kishivatali dolgozók sok esetben hivatali elfoglaltságuk miatt (pl. egyedül kezelő) nem veszik ezeket igénybe.

A postás kishivatali dolgozók kulturális, kommunista nevelése a Postás Szakszervezet feladata.

Voltak olyan kísérleteink, amelyekkel megpróbáltuk a kishivatali dolgozók könyvellátását megoldani, de ezek közül egyik sem vált be.

1952-ben a Szovjetunióból hazatért magyar könyvtáros delegáció egyik tagja beszámolójában megemlítette, hogy »a

Szovjetunióban a tanítók és egyéb szétszórtan, távoli területeken élő dolgozók könyvellátására az illető szakszervezetek postai könyvkölcsönzést rendszeresítettek. Az olvasó levélileg iratkozik be a postai kölcsönzéssel foglalkozó levelezőkönyvtárba. Megjelöli, hogy milyen irodalmat akar olvasni, vagy megkéri a könyvtár dolgozóit, hogy valamilyen témakörből állítsanak össze számára megfelelő könyveket. A Kalugai Tanítók Háza (kultúrotthon és könyvtár) ezzel a levelező-módszerrel kétezernél több távoli vidéken lakó tanítót rendszeresen ellát politikai, szépirodalmi és szakmai könyvekkel.«

Ezen az úton elindulva sikerült megszerezni a SZOT könyvtárából a »Könyvtárszolgálat az olvasók részére postán« című fordítást.

A cikk áttanulmányozása után a feladat megoldása érdekében egy tervezetet dolgoztunk ki — figyelembe véve eddigi tapasztalatainkat — és szakszervezetünk elnöksége elé terjesztettük. A kishivatali — szétszórtan dolgozó — postások kommunista nevelésére, könyvekkel való rendszeres ellátására a Szovjetunióban bevált »Levelezőkönyvtár« létrehozását javasoltuk.

Szakszervezetünk elnöksége a javasla-

tot elfogadta és határozatot hozott annak megvalósítására.

A Postás Szakszervezet budapesti Területi Bizottsága megkezdte az előkészítő munkákat. 100 db. könyvszállító ládát készítettünk. Megkezdtük a 13.000 kötetes könyvtár kivonatos katalógusának elkészítését és a nyilvántartási kartonok tervezését. A katalógus összeállításánál jelentős segítséget kaptunk a Széchényi Könyvtár Módszertani Osztályától. A katalógusunk még elég kezdetleges, három részre osztottuk a könyvállományt: politikai, egyéb ismeretterjesztő és szépirodalmi művekre. Rövid időn belül megjelenik az új, teljes katalógus, amely sokkal bővebb lesz és gondosabb munkával fog készülni, mint az első.

1953. november 7-én, a Nagy Októberi Forradalom 36. évfordulója alkalmával ünnepélyes keretek között nyitottuk meg a szakszervezet székházában a levelezőkönyvtárat. 30 postai kishivatal képviseltette magát 1—1 dolgozóval. Az ünnepély után 10 hivatal részére mindjárt helyben választottak könyveket. Az első szállítmány 149 kötet könyvvel indult el.

Folkozatosan terjesztjük ki a levelezőkönyvtár működését. Jelenleg a budapesti Területi Bizottsághoz tartozó kishivatalokat kapcsoljuk be (Fejér, Pest, Komárom megye, összesen 506 hivatal 1843 dolgozóval). Két hete, hogy meg-

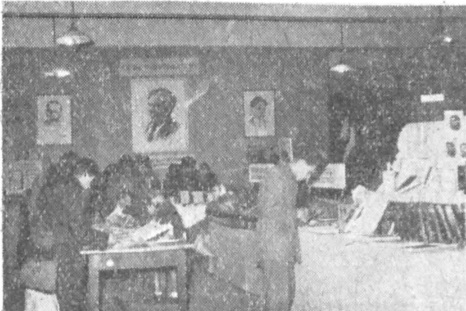
kezdte működését a levelezőkönyvtár, eddig a fenti területről 43 hivatal lépett be 250 dolgozóval. A belépési nyilatkozatok és a könyvigénylések állandóan érkeznek. Eddig több mint 600 válogatott könyvet igényeltek. Az érdeklődés a levelezőkönyvtár iránt nagy. A kollektív belépési nyilatkozatokon legtöbbször esetben a hivatalvezető neve szerepel elsőnek és az sem ritkaság, hogy maga a hivatalvezető vállalja a könyvtárfelelősi funkciót betöltését. Olyan kishivatalunknál, ahol a dolgozók létszáma 4—5 fő, számtalan esetben családtagokkal együtt heten-nyolcan is beiratkoznak.

A levelezőkönyvtár működéséről egy-két hónap múlva többet fogunk tudni mondani. Jelenleg ez még egészen újszerű valami, gyakorlati tapasztalatok nem állnak mögöttünk. Egyet azonban máris elmondhatunk, hogy komoly jelentősége van a postai úton való kölcsönzésnek és feltétlenül javasoljuk létrehozását a többi szakmának is.

Ha ezzel a levelezőkönyvtárral kapcsolatban az elvtársaknak bármilyen kérdésük van, Szamosi Ferenc elvtárs (Budapest, VI., Benczur-u. 27, tel.: 428—777), a levelezőkönyvtár vezetője mindenkor szívesen ad felvilágosítást.

DEMETER MIKLÓS

a Postások Szakszervezetének
könyvtárosa

*A Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár
kiállítási részlete*

*A Vas Megyei Könyvtár kiállításának
részlete*